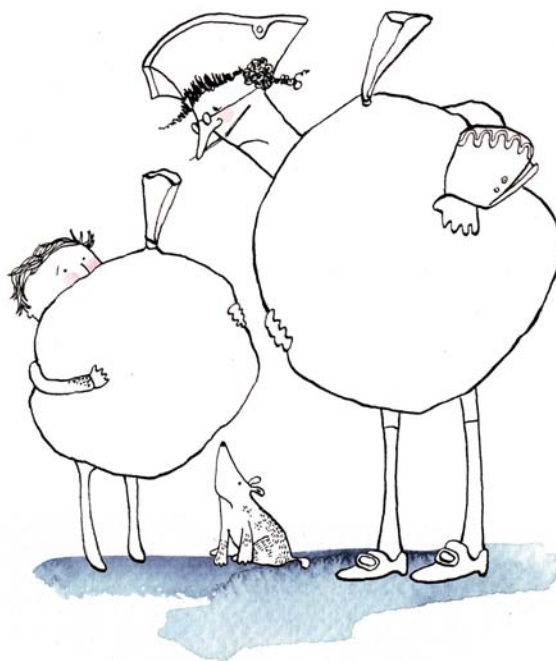

DUBRAVKO MIHANOVIĆ
ilustrirala SRĐANA MODRINIĆ

KRATKA PRIPOVIJEST o Zvanetu Nedoštojnom, gospodaru *Pašače Sincić*

(jedna priča iz dva vremena)

zavičajni
muzej
poreštine
museo
del territorio
parentino

Priča koju ćemo vam ispričati na stranicama što slijede dogodila se u dva različita vremena na istome mjestu, u gradu smještenom na zapadnoj obali poluotoka Istre – Poreču. To kako se jedna priča može dogoditi u dva vremena postat će ubrzo jasno, no ovdje je važno spomenuti:

- da se jedan dio priče dogodio u prošlosti, točnije početkom 18. stoljeća,
- da se drugi dio priče dogodio u našoj sadašnjosti, točnije 29. ožujka 2009.,

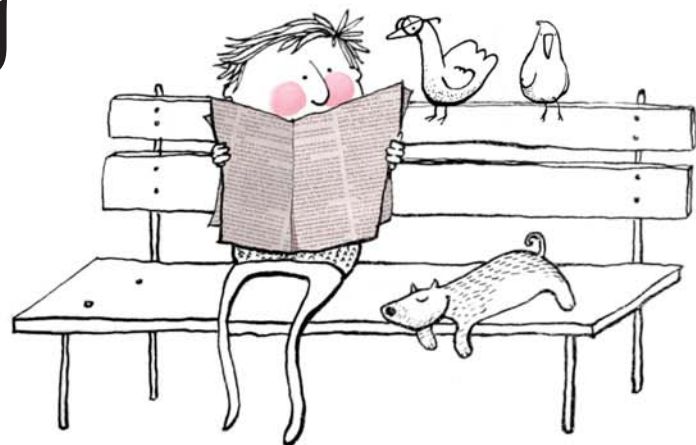
na nadmorskoj visini od 29 metara, na kojoj je grad Poreč smješten. O podudarnosti brojeva koju je lako uočiti pod b), mišljenja i stavovi se razlikuju, štoviše isključuju. Pa je tako, na primjer, gospođa Marija Kukac iz Brčića, domaćica, općenito sklona gatanju iz kave, tarotu i sličnim zanimacijama, o tome rekla: – *To ne može biti slučajnost!* – dočim je poštar Nevio Kuvertić iz Montizane rekao: – *To je čista slučajnost* – pri čemu je skoro pao sa svog mopeda, starog točno 29 godina, no na sreću mu se nije dogodilo ništa, jer je vozio samo 29 kilometara na sat. Oni koji se slažu s gđom. Marijom, neka glasno viknu: *Mačka je crna prešla preko grma!*, oni koji misle da je gosp. Nevio u pravu, neka najbrže što mogu izgovore: *Pismo, marka, razglednica, u poštu trči pekarica!*, a mi dopustimo i jednima i drugima da budu u pravu, pa krenimo dalje.

Neobičan događaj

Š

to se, dakle, dogodilo 29. ožujka 2009., na nadmorskoj visini od 29 metara? Recimo to ovako: povijest se javila sadašnjosti. U tome naizgled nema ničeg neobičnog, ona stalno to čini, no tog dana, u Poreču, jedan je čovjek iz 17. stoljeća odlučio ispričati svoju priču jednome dječaku iz 21. stoljeća, kako bi mu poručio da ne ponavlja njegove pogreške. A takav događaj ipak valja smatrati neobičnim, i to ne samo kod nas, već i na Ovcjim otocima, koji od svih europskih zemalja imaju najveći postotak neobičnih događaja po glavi stanovnika.

Marko

Dječaka o kojem je u našoj priči riječ roditelji, obitelj i prijatelji zovu i lako ga je moguće, za lijepog vremena, pronaći kako igra nogomet, šće porečkim ulicama koje poznaje kao svoj džep, ili, pak, s društvom sjedi uz more i promatra galebove, pogađajući kojem je koliko godina. A čovjek iz prošlosti... Njegovo je ime Zvane.

Ili, da budemo precizniji – jer tako se predstavio dječaku – Zvane Nedostojni. Njih su se dvojica susreli u 20 sati, u središtu Poreča, u ulici Decumanus broj 9 (20 i 9? Da, 20 i 9. Ponovno!). Na toj adresi, naime, nalazi se *Palača Sinčić*, gdje je danas smješten *Zavičajni muzej Poreštine*, a nekoć, u 18. stoljeću, u njoj je bio dom – pogađate li? – *Zvaneta Nedostojnog*.

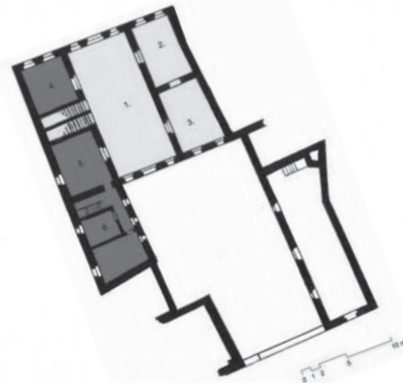

Palaća za romantike

No prije samog susreta Marka i Zvaneta, kao i razloga koji je do njega doveo, valja nam opisati palaću pred kojom su se susreli. Jer, mjesto radnje uvijek prethodi samoj radnji, zar ne? Ili?

Dakle, Palaću Sinčić, danas najveću u povijesnoj jezgri Poreča, potkraj 17. stoljeća sagradio je Antonio Sinčić, Zvanetov stariji brat. Palaća je trebala pokazivati veličinu, slavu i bogatstvo obitelji Sinčić označeno grbovima koji su krasili zidove.

Palaća Sinčić simbol je barokne arhitekture u Istri. Sastoji se od prizemlja, dvaju etaža i potkrovlja, a svakom etažom dominira središnji salon, portego, uokolo kojeg su četiri manje prostorije. Karakterističan je za palače ovakve vrste prostrani ulaz, atrij u prizemlju koji se proteže cijelom dužinom palače. Zahvaljujući takvom tlocrtu i saloni na gornjim katovima mogli su biti otvoreni prema cesti i dvorištu, a pogled s njihovih terasa i prozora zavodio bi svakog neizlječivog romantika, kakvih je, procjenjuje se, u Poreču 17. stoljeća bilo više nego danas, barem kako nam pokazuju statistike koje pomno prikuplja i čuva Romantični zavod Republike Hrvatske, a koje dokazuju da broj romantika u nekoj državi ne raste proporcionalno s brojem stanovnika. Zašto je tome tako teško je reći – i znanstvenici su zbunjeni! – no podaci su svakako zabrinjavajući.

Skroz.

jako romantično.

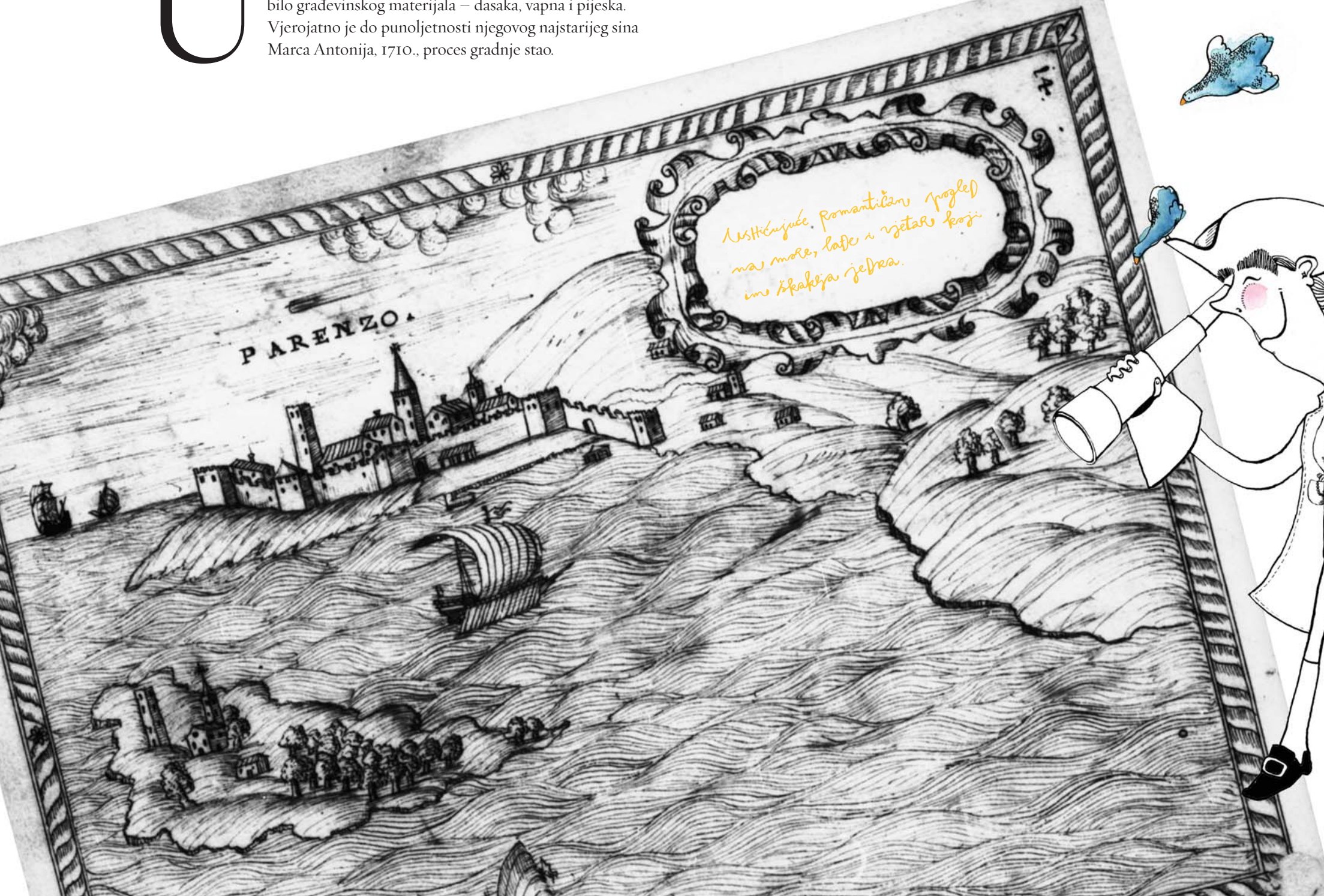

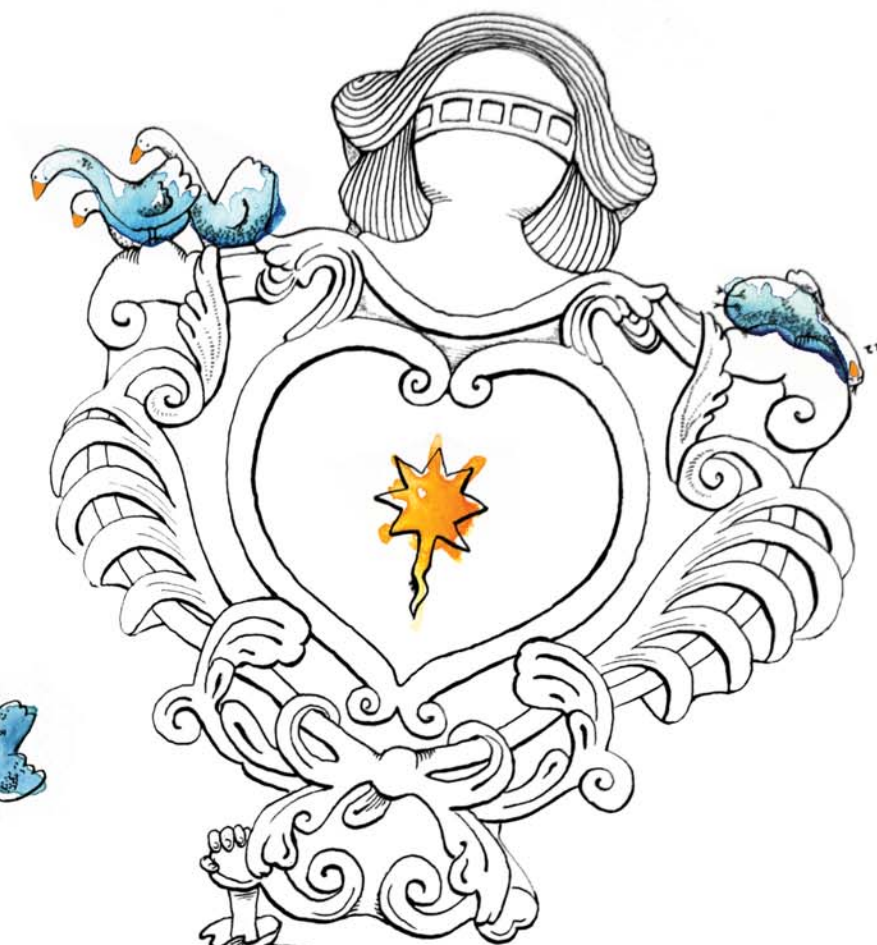
Zvijezda repatica

Nažalost, Antonio se nikad nije uselio u palaču koju je gradio. Mada je zamišljao kako će starost provoditi s unucima u najljepše uređenom salonu palače, onom na prvom katu, gdje se nalazio i kameni grb obitelji Sinčić s prikazom zvijezde repatice, što je također romantično, prerana ga je smrt u tome spriječila. Pokopan je u obiteljskoj grobnici u danas uklonjenoj kapeli *Presvetog Ružarija*, koja je pripadala *Eufrazijevoj bazilici*.

U povijesnim se izvorima navodi kako je i nakon Antonijeve smrti palača bila in fabrica, tj. gradnja je bila u tijeku. Još 1710. u njoj je bilo građevinskog materijala – dasaka, vapna i pijeska. Vjerojatno je do punoljetnosti njegovog najstarijeg sina Marca Antonija, 1710., proces gradnje stao.

*Ustiduje romantičan pogled
na more, lade i vjetare koji
im šakaja jedra.*

Te je godine Marc Antonio prodao palaču očevom najmlađem bratu Zvanetu koji je, saznat ćemo zajedno s Markom, bio nepopravljivo neromantičan, dakle sasvim nesklon zvijezdama repaticama i zvijezdama općenito, kao i ostalim romantičnim pojavama: šetnjama uz more, popodnevnom odmoru, putovanjima u nepoznato i juhi od bundeve. Zvaneta je zanimalo samo jedno: imati što više materijalnih dobara.

Igračke

A večer u kojoj su se upoznali Zvane i Marko bila je prilično zvjezdana i zapravo je prvo pitanje koje si trebamo postaviti ovo: *Što je sedmogodišnji dječak u to doba dana radio sam na ulici?*

Odgovor broj 1: *Tražio je mjesto na koje bi mogao sakriti igračke.*

Pitanje broj 2: *Sakriti ih od koga?*

Odgovor broj 2: *Od druge djece.*

Pitanje broj 3: *Zašto je to činio?*

Odgovor broj 3: *Bio je pohlepan.*

Pitanje broj 4: *Što je to pohlepa?*

Odgovor broj 4: *Pretjerano izražena sklonost da se zadovolji želja za materijalnim dobrima.*

Pitanje broj 5: *Zar je Marko doista bio takav?*

Taktički odgovor broj 5: *Ponekad.*

Dakle, Marko je te večeri, iskravši se iz svoga doma smještenog nedaleko od *Palače Sinčić*, tražio mračan kutak koji bi bio idealan za pohranu njegovog neprocjenjivog blaga: igračaka. Nije imao mnogo vremena, jer roditelji mu nisu smjeli primijetiti da nije ni u svojoj sobi, ni u dvorištu njihove kuće, ni kod susjeda, s kojima se ponekad igrao prije spavanja, naravno, nikad sa svojim igračkama.

ZATO JE NJEGOVO SITNO TIJELO, POGRBLJENO POD TERETOM TEŠKE VREĆE KOJU JE NOSILO NA LEĐIMA, ŽURNO HITALO POREČKIM ULICAMA, TOČNO 9 MINUTA PRIJE 20 SATI IZBIVŠI PRED PALAČU SINČIĆ.

Mračni kutci, svijetle strane

Teško je reći odakle Marku treba da skriva igračke i ne dijeli ih ni s kim. Za razliku od većine djece, koju veseli igra sama, njega je veselilo imati što više igraćaka. Nikad mu ih nije bilo dovoljno i činilo mu se da je svaka igračka koju bi vidio u rukama nekog drugog djeteta, mnogo potrebija njemu negoli tom djetetu. Zato ih je gotovo grozničavo skupljao, neprestano razmišljajući o tome kamo bi ih mogao sakriti kako bi bile na sigurnom, što je za njega značilo daleko od bilo čijeg pogleda.

Okolicu *Palače Sinčić* dobro je poznao – pa svaki dan je na putu do škole barem jednom prolazio pored te zgrade koja je mirisala na povijest! – no sad ga nisu zanimale njene svijetle strane, već mračni joj kutci.

Do prije desetak dana Marko je gomile svojih igraćaka još uvijek uspijevao strateški rasporediti po skrovitim mjestima u kući i dvorištu, no tamo je jednostavno ponestalo mjesta i dječak je morao u potragu za novim teritorijima. *Palača Sinčić* odmah mu se ukazala kao područje vrijedno ispitivanja: bila je velika i doimala se, pogotovo noću, prilično tajnovito. A to mu se činilo obećavajućim, barem kad su mračni kutci posrijedi.

I PRONAŠAO JE MARKO, OBIŠAVŠI PALAČU SA SVIH STRANA, NAKON NEŠTO MANJE OD 9 MINUTA POTRAGE JEDNO PRIKLADNO MJESTO, O, DA, PRONAŠAO GA JE, I VEĆ JE OTVORIO VREĆU IZ KOJE JE PROVIRIVALO NJEGOVO BLAGO, KAD SE IZ NAJTAMNIJEG MRAKA, U TOČNO 20 SATI PO POREČKOM VREMENU, ZAČUO GLAS.

D

obra večer – rekao je taj glas, koji je svojom bojom dječaka odmah podsjetio na duboke tonove fagota, instrumenta koji je njegova starija sestra svirala i to, slažu se eksperti i nevjete, veoma lijepo. Marko se okrene i potrne: odmah mu je bilo jasno (pa bio je bistar dječak!) da osoba koja stoji pred njim ne pripada ovom vremenu.

Prije 300 godina!?

Marko je dobro znao da se ne bi trebao upuštati u razgovore s nepoznatim ljudima, no otkad je ugledao tog čovjeka, osjećao se kao da je stao u živo blato. Noge mu nisu htjele ni lijevo, ni desno, te je na trenutak uspio zaboraviti čak i na svoje igračke, što se doista rijetko događalo. I palača je postala nekako čudna: kao da se pretvorila u maglu.

D

obra večer – odzdravi Marko, jer što je drugo mogao u tom trenutku.

– Ako imaš malo vremena, ispričao bih ti svoju priču. Kratka je. I reći će ti ponešto i o povijesti i o tebi – reče muškarac.

– Kakvu priču? – odvrati dječak, ustuknuvši jedva pola koraka.

– Ima veze sa mnom i s ovom palačom. Ja sam živio u njoj prije 300 godina. Otprilike.

– Prije... – tu dječak proguta ostatak rečenice, jer zapravo i nije znao što bi rekao, mada je u sebi povikao – 300 godina!?

– Znam, teško je u to povjerovati. Ali nije teško poslušati, zar ne?

– Pa... Ne, nije.

– Moja priča počinje polovicom 17. stoljeća, kada sam stigao u Poreč iz Višnjana. U to doba naš, tada ošamućeni grad, polako dolazi k sebi nakon razdoblja u kojem se hrvao s kugom i malarijom te raznim ratovima. Počinju cvasti obrti i trgovina, pogotovo pomorska, a u porečkoj se okolici sve više razvija poljoprivreda. Grad naseljavaju došljaci iz raznih krajeva, videći u njemu mjesto u kojem je moguće lijepo živjeti. Broj stanovnika u 50 godina porastao je 6 puta: 1645. Poreč je imao 150, a 1699. brojao je 900 stanovnika. Otpočelo je novo vrijeme u kojem je naš grad trebalo iznova istražiti. Moja obitelj, obitelj Sinčić, svoj uspon bilježi upravo u tom razdoblju. Dosadujem li ti? – upita čovjek iz prošlosti dječaka.

– Zasad ne – odgovori Marko.

Još

B

io sam bogat čovjek – nastavio je Zvane Nedostojni svoju priču. – Vjerojatno jedan od najbogatijih i najmoćnijih ljudi u Poreču onog vremena. No svoje bogatstvo ne samo da nisam želio dijeliti s drugima – na to nisam ni pomišljao! – već ni sam nisam znao uživati u onome što imam. Umjesto da sjednem u barku i otisnem se na more sa svojom ženom i djecom, do otočića Sveti Nikola ili skroz do brežuljka Madonna del Monte, ili da s braćom sjedim u hladu i pijuckam muškat napravljen od najslađeg grožđa iz jednog od naših najljepših vinograda, vino u kojem kao da možeš okusiti maestral, ja sam svaki slobodni trenutak koristio kako bih, zatvoren u svoja četiri zida, smišljao nove načine na koje bi se moglo zaraditi još novaca, još, i još, i još...

— I što si radio sa svim tim novcima? – upita dječak.
— Ništa – rastuži se čovjek iz prošlosti – Skupljao sam ih. I njih i posjede: kuće i zemlju. Htio sam da budu moji. Samo moji.

MARKO U TOM ČASU, PRVI PUT OTKAD JE SUSREO ZVANETA, SPUSTI POGLED PREMA SVOJOJ VREĆI S IGRAČKAMA. NIJE ZNAO ZAŠTO JE TO UČINIO UPRAVO U TOM TRENUTKU, NO BILO JE BAŠ TAKO.

Od Maja do Labinaca

Z

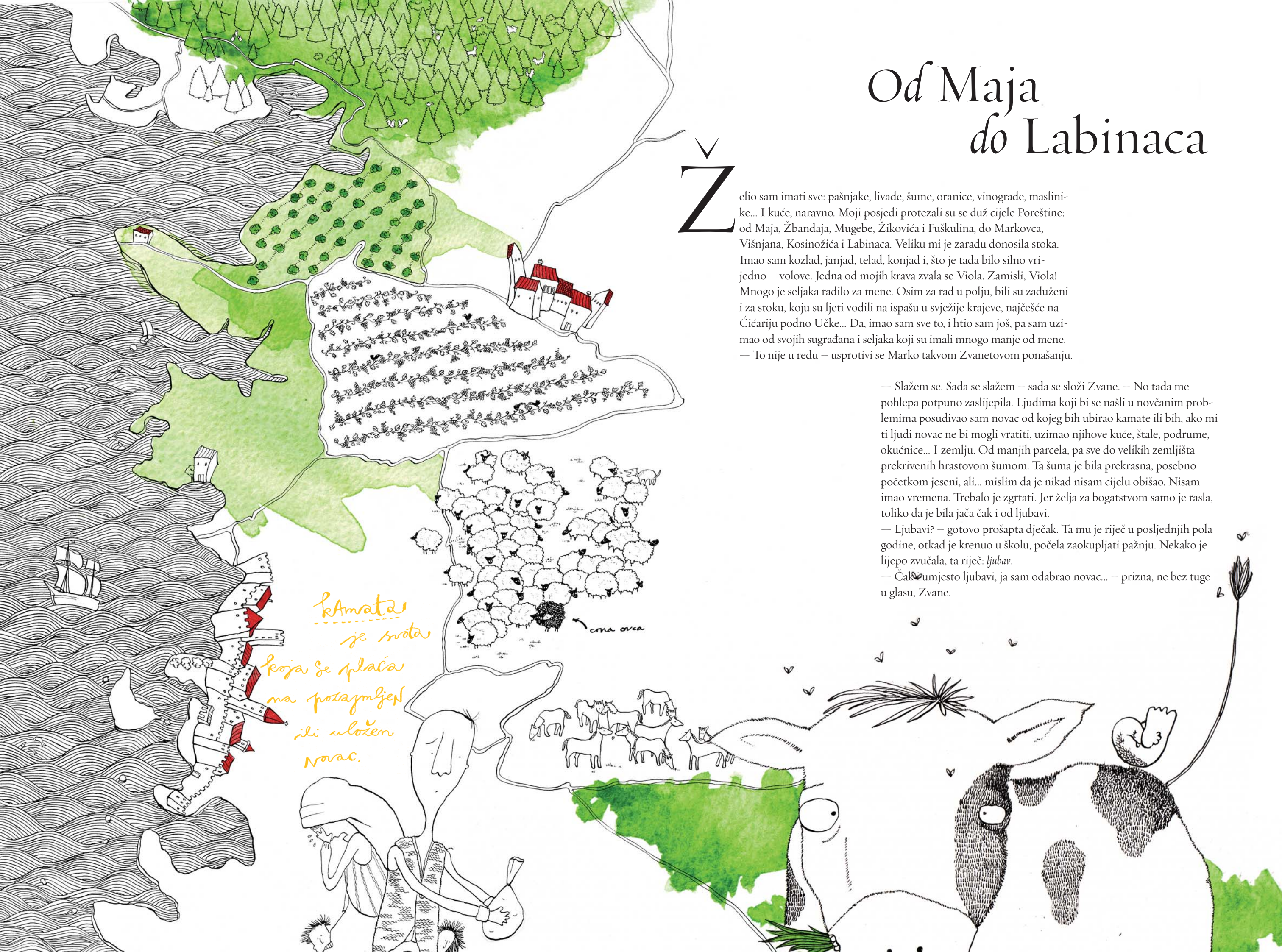
elio sam imati sve: pašnjake, livade, šume, oranice, vinograde, maslinike... I kuće, naravno. Moji posjedi protezali su se duž cijele Poreštine: od Maja, Žbandaja, Mugebe, Žikovića i Fuškulina, do Markovca, Višnjana, Kosinožića i Labinaca. Veliku mi je zaradu donosila stoka. Imao sam kozlad, janjad, telad, konjad i, što je tada bilo silno vrijedno – volove. Jedna od mojih krava zvala se Viola. Zamisli, Viola! Mnogo je seljaka radilo za mene. Osim za rad u polju, bili su zaduženi i za stoku, koju su ljeti vodili na ispašu u svježije krajeve, najčešće na Čićariju podno Učke... Da, imao sam sve to, i htio sam još, pa sam uzimao od svojih sugrađana i seljaka koji su imali mnogo manje od mene. – To nije u redu – usprotivi se Marko takvom Zvanetovom ponašanju.

– Slažem se. Sada se slažem – sada se složi Zvane. – No tada me pohlepa potpuno zaslijepila. Ljudima koji bi se našli u novčanim problemima posuđivao sam novac od kojeg bih ubirao kamate ili bih, ako mi ti ljudi novac ne bi mogli vratiti, uzimao njihove kuće, štale, podrume, okućnice... I zemlju. Od manjih parcela, pa sve do velikih zemljišta prekrivenih hrastovom šumom. Ta šuma je bila prekrasna, posebno početkom jeseni, ali... mislim da je nikad nisam cijelu obišao. Nisam imao vremena. Trebalo je zgrtati. Jer želja za bogatstvom samo je rasla, toliko da je bila jača čak i od ljubavi.

– Ljubavi? – gotovo prošapta dječak. Ta mu je riječ u posljednjih pola godine, otkad je krenuo u školu, počela zaokupljati pažnju. Nekako je lijepo zvučala, ta riječ: *ljubav*.

– Čak umjesto ljubavi, ja sam odabrao novac... – prizna, ne bez tuge u glasu, Zvane.

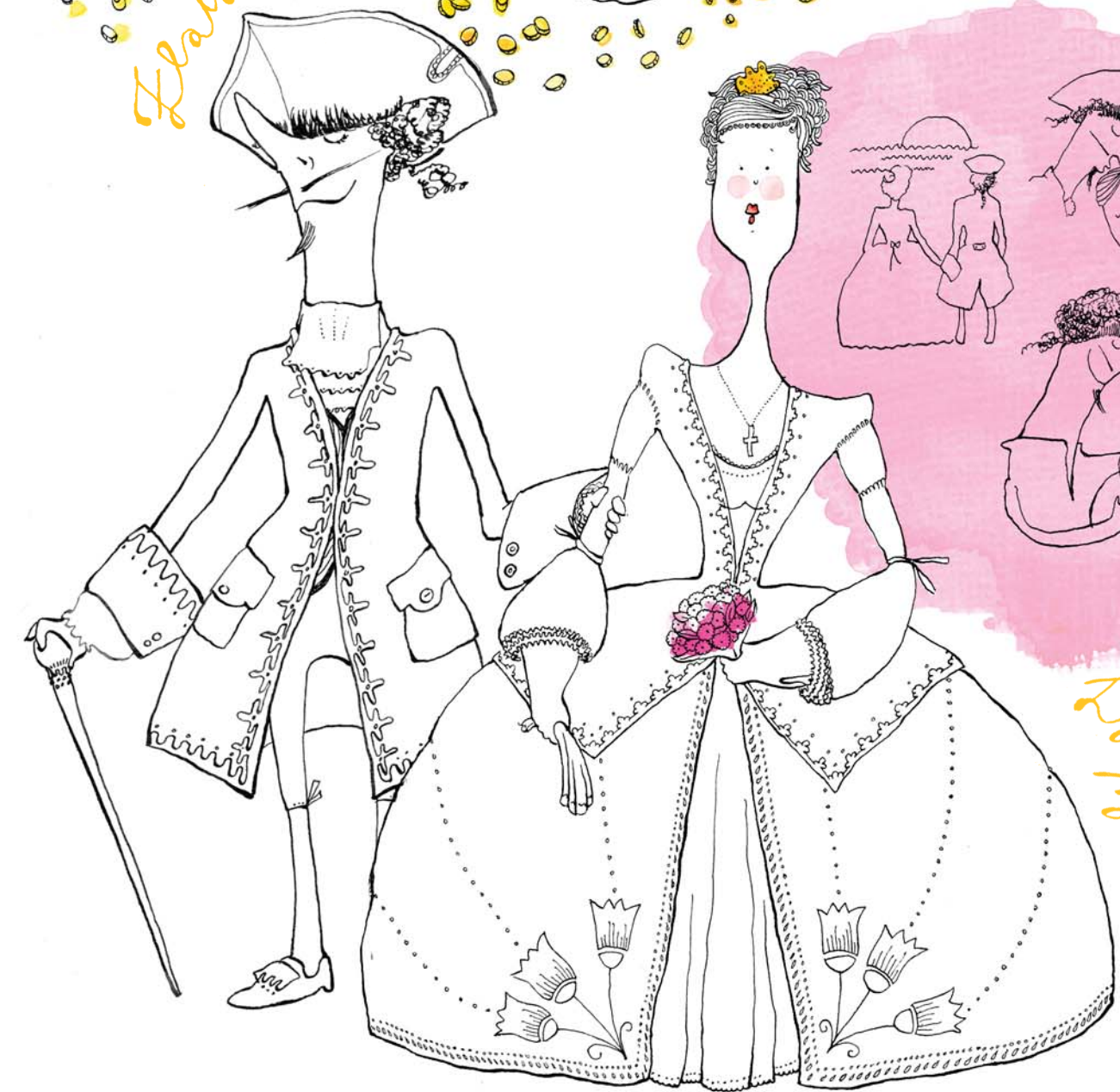
*Kamate
je svota
koja se plaća
na pozajmljeni
ili uloženi
novac.*

Zlato sjaji!

Ljubav sjaji!

Tužno PREOBILJE

Jer upravo i samo zbog novca oženio sam se Marinom, kćeri jedinicom bogatog trgovca. Nisam je volio. A ona mene... Mislim da u početku jest, ali kasnije... Nisam bio dobar prema njoj... – tu Zvane nakratko zastane, kao da je zaronio u svoje misli, kamo se, znao je Marko, roni bez maske i peraja, onako, kako je on ljeti ronio, tražeći školjke. – Vjenčali smo se 13. veljače 1696., a misa je održana 8 dana kasnije u crkvi *Gospe od Anđela*. Naš brak sklopio je porečki biskup, a takvu su čast imali samo rijetki građani. Bio sam pun sebe tih dana. A pun sebe znači – prazan.

– A Marina? – zanimalo je dječaka.

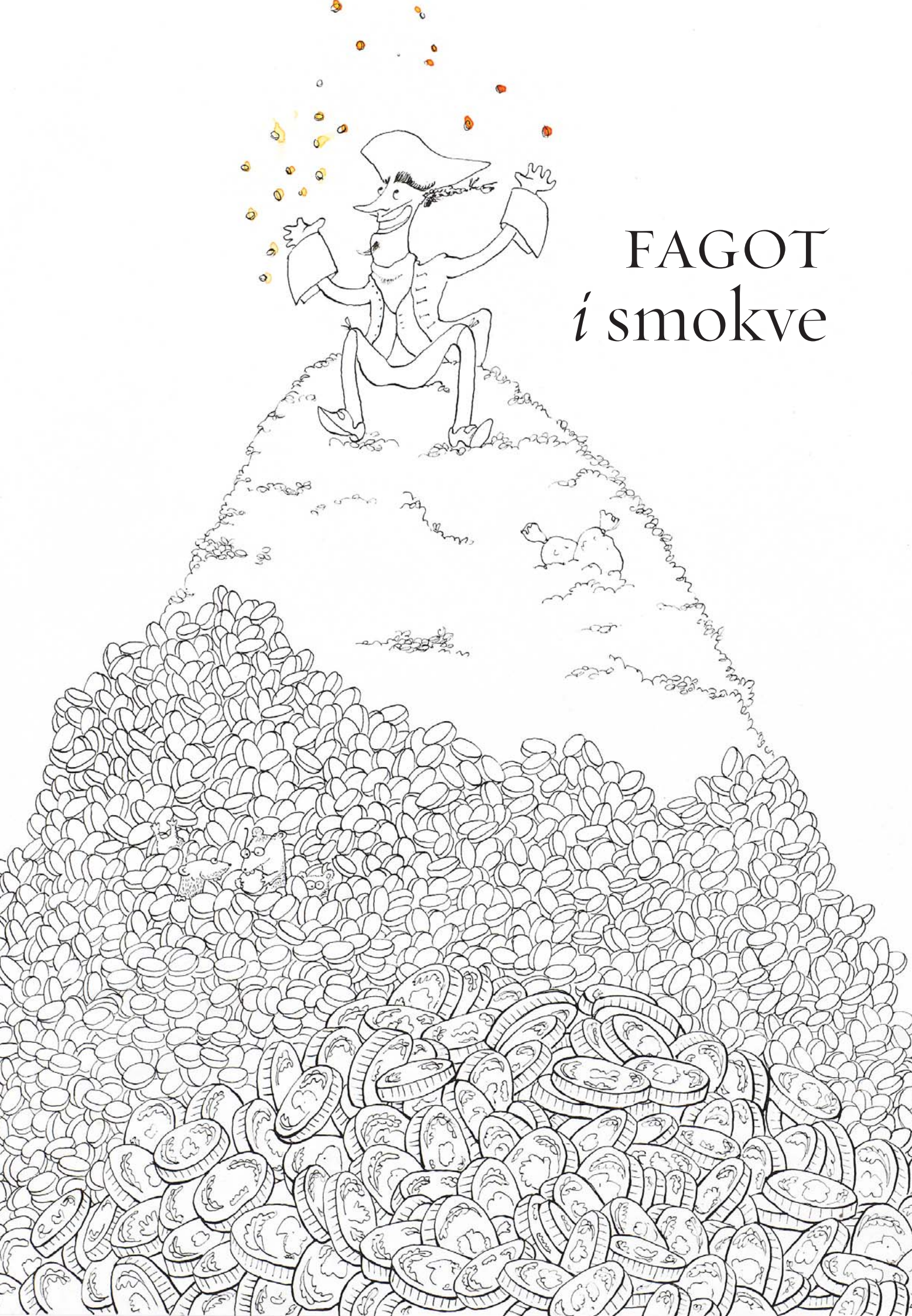
– Marina... Marina je sa sobom donijela bogat miraz. U početku sam uživao u sjaju zlata i srebra, laštio sam predmete od mjedi i bakra, pazeći da ih ne ošteti prašina, nježno sam dodirivao kositar i divio se raskošnoj glazuri skupocjene majolike... Bilo je tu i slika i namještaja, od kojeg su mi posebno drage bile izrezbarene škrinje od orahova i jelova drva, u kojima je Marina donijela svoju bogato izvezenu rubeninu i odjeću. Nadala se sretnom životu, ali sudbina i ja pobrinuli smo se da ne bude tako.

MARKU SE UČINI DA U KUTOVIMA OČIJU ČOVJEKA IZ PROŠLOSTI NEŠTO SJAJI. JESU LI TO BILE SUZE ILI SE MJSEC BAŠ U TOM TRENUTKU ODLUČIO POIGRATI SVOJOM SVJETLOŠĆU NA NESVAKIDAŠNJI NAČIN? TO DJEČAK NIKAD NIJE DOZNAO.

FAGOT i smokve

Pohlepa mi nije zauvijek pokvarila i uništila samo odnose sa ženom, već i s kćerima. Kad su se Elena i Eufemia udavale, nisam ih ispratio u novi život s radošću, već sam im, kako ne bih umanjio svoje bogatstvo ni za novčić, odbijao dati miraz. Predomislio sam se tek kad je Eufemia, nakon dugih svada i razočaranja, odlučila protiv mene podignuti tužbu. No tada je već sve bilo upropašteno. Rijetko sam viđao svoje brojne unuke, a bilo ih je toliko da sam ih mogao samo brojati pola dana... Pažljiviji nisam bio ni prema dvojici svoje braće. Imaš li ti braće?
– upita Zvane dječaka.

- Imam sestru. Ona svira fagot! – ponosno istakne Marko.
- Sestru? To je lijepo. Ja sam imao dva brata: Antonija i Quirzija.
- Što su oni svirali?
- Ništa – malo se zbuni čovjek iz prošlosti. – Ali Antonio je odlično pjevao. A Quirzio... Quirzio je jednom pojeo 29 suhih smokava za 29 sekundi! – usklikne Zvane, kao da se u njemu iznenada probudio dječak.
- To nije moguće – brzo izračuna Marko, koji je bio prilično dobar matematičar. – To je stvarno previše. I smokava i sekundi.
- Dobro, možda sam malo pretjerao... Uglavnom, sva trojica smo bili ugledni članovi porečkog Gradskog vijeća i donosili smo važne odluke vezane za upravljanje gradom.
- I dobro ste se slagali?
- Oni da. A ja... Ja sam i u druženju s njima samo tražio priliku za ono čemu sam posvetio čitav svoj protraćeni život: zgrtanje bogatstva.
- Umjesto da zajedno jedete smokve.
- Umjesto da zajedno jedemo smokve – složi se Zvane s Markom.

ULICA DECUMANUS u crvenom

— Tada, u 17. i 18. stoljeću, ulica Decumanus bila je središte porečkog života. Brodovi iz Venecije svakodnevno su pristizali u naš grad i opskrbljivali porečke trgovine raznom robom. U proljetna predvečerja mogao si osjetiti kako topli vjetar s mora ulicom raznosi mirise raznih mirodija, poput cimeta i klinčića. Dok bi sunce zalazilo, cijela bi ulica postajala crvenkasta. Odjeća od damastnih nizozemskih i francuskih tkanina, biserje i čipke na porečkim damama... sve kao

da je potonulo u posve nježnu tamnocrvenu boju. Ja nisam znao uživati u tim trenucima, ali moj brat Antonio jest. Zato je sebi i svojoj obitelji, supruzi Chiari i djeci, odlučio izgraditi dom upravo ovdje, u ulici Decumanus. Taj dom je *Palača Sinčić*.

— Velik dom – primijeti točno Marko.

— Prostran i lijep. Kao nijedan porečki dom do tada – složi se čovjek iz prošlosti s dječakom. – Zato sam i toliko želio da bude moj. Žarko sam to želio.

Promatrao sam kako napreduje gradnja, ni ne sluteći da ću *Palaču Sinčić*, umjesto Antonija, morati dovršiti ja.

— Zašto?

— Moj brat je umro mlad, u proljeće 1704. Iza sebe je ostavio suprugu i šestero djece, za koju smo se bili dužni skrbiti Quirzio i ja. Quirzio je preuzeo i obvezu gospodarenja nad Antonijevim dobrima na području Višnjana, a ja sam bio zadužen skrbiti se za njegove posjede u Poreču i porečkoj okolici. To još nije značilo da je *Palača Sinčić* bila moja, no osjećao sam da je pitanje dana kad će se to dogoditi.

Najveća

Trebao sam se strpiti samo još malo, do punoljetnosti Antonijevog najstarijeg sina, Marc Antonija. A ja sam bio strpljiv, pogotovo kad mi je koristoljublje šaputalo da treba biti takav. Svoga sam nečaka lako nadmudrio: bio je mlad i naivan. Brzo sam ga nagovorio da uzme bezvrijedna zemljišta što sam mu ih ponudio zauzvrat, naravno, prikazavši ih kao svoju velikodušnu ponudu, a ja sam – o, kako sam se radovao tog dana! – konačno preuzeo *Palaču Sinčić*. – Sigurno ste se morali dugo tražiti, tvoja obitelj i ti, po ovako velikoj palači. Mislim, kad ste si htjeli nešto reći, a svatko je bio u svojoj sobi. Ili kad bi, na primjer, netko već došao na balkon, sjeo i otvorio knjigu, a onda shvatio da su mu naočale ostale u kuhinji. Ili kad bi netko napravio kroštule i pozvao

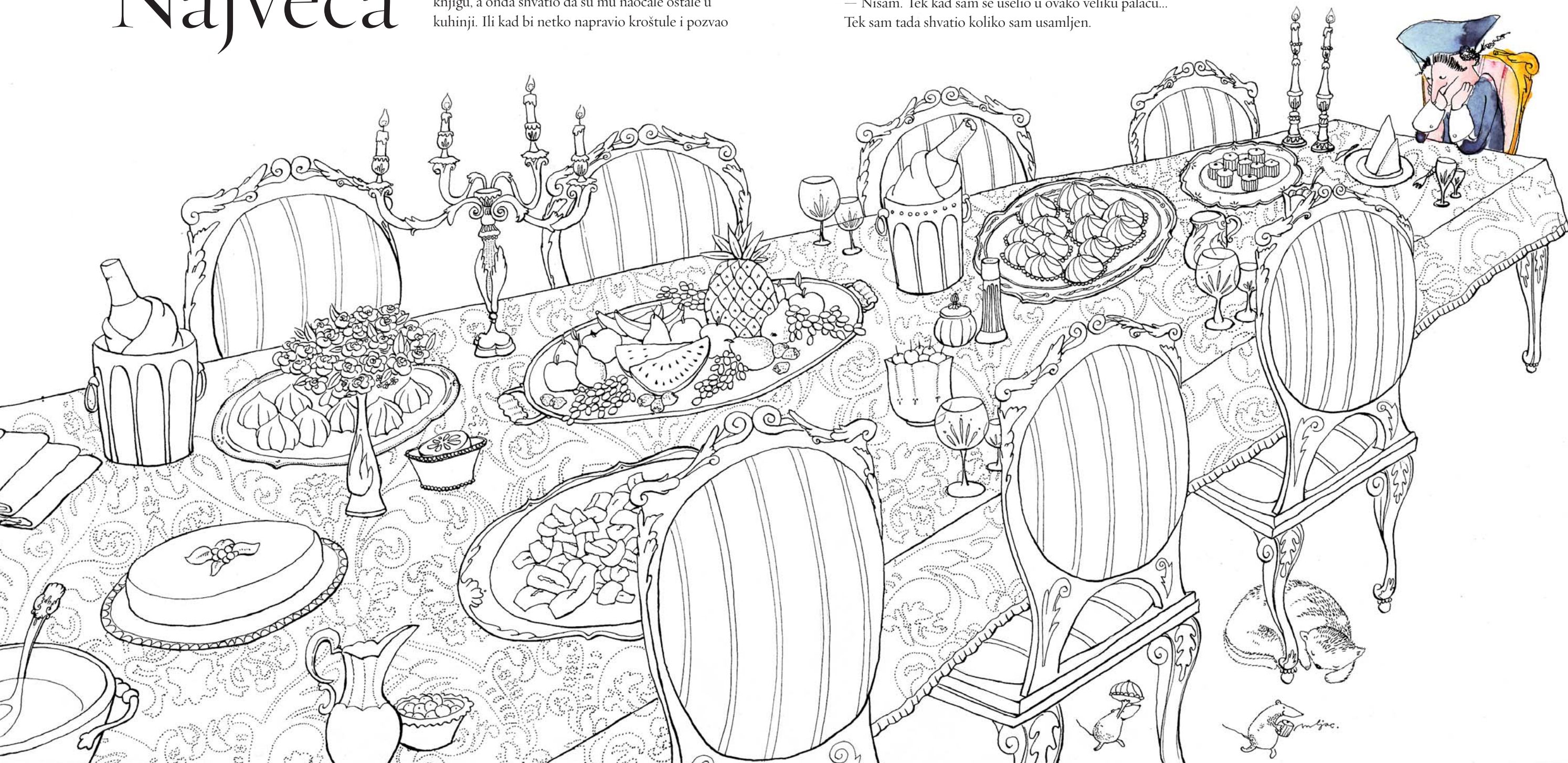
sve ostale... Dok bi se svi skupili, kroštule bi se ohladile. To mi se čini baš nezgodno – zaključi Marko. – Mada... – dosjeti se – u ovakvoj je palači bilo vrlo, vrlo mnogo mjesta za skrivanje igračaka! – Koliko dugo nisam jeo kroštule! Sigurno 290 godina! – prizna Zvane, a zatim se, nakon što se obliznuo, vrati priči. – No, da... *Palača* nije odmah bila ovako velika. Ja sam je nadgradio i učinio je najvećom u onome što ljudi iz tvog vremena nazivaju 'povijesnom jezgrom Poreča'. Od ovoga što je još sačuvano, sagradio sam i kućicu za služinčad, gospodarsku zgradu i cisternu za pitku vodu. – I onda si bio sretan? Kad je *Palača* postala najveća? – Nisam. Tek kad sam se uselio u ovako veliku palaču... Tek sam tada shvatio koliko sam usamljen.

Kroštule

u 200 grama brašna dobijete sol, pjenasto umijelana 3 žumanca, 1 žlicu šećera, 1 žlicu vrhnja i 2 žlice kumara, pa s vodom umijesite čvrsto tijesto.

Ostajte pokrivene 40 minuta, a zatim ga polako rotirajte.

Ukvasnim kolačima izpečite ukvasne tucane pa ih nježno u laganoj vodi. Oblikovane kroštule pržite u dubokom ulju.

N

ću te još dugo gnjaviti svojom pričom. Samo ću ti reći da me koristoljublje i želja za zgrtanjem materijalnih dobara nisu napustili ni kada sam postao gospodar *Palače Sinčići*. No jedan me događaj vratio u dane kad još možda nisam bio takav kakav sam postao. Možda, kažem. Bilo je to noćno vjenčanje moje nećakinje Marije.

— Noćno vjenčanje?

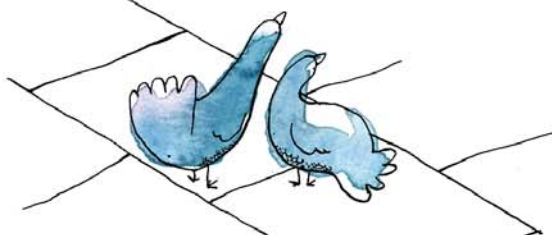
— Upravo tako. Maria je bila zaljubljena u jednog mladića — zvao se Zanetto — a ja sam je, ponovno iz želje da se okoristim, pokušao prisiliti da se uda za drugog čovjeka. No Maria me nadmudrila. I drago mi je da je u tome uspjela — smijući se sam sebi reče Zvane Nedostojni.

— Što je napravila? — upita Marko.

Jedne hladne siječanjske noći Maria se sa svojim odabranikom, Zanettom Raguzijem, iskrala iz kuće. Pod okriljem mraka stigli su do biskupske palače, nedaleko od *Eufrazijeve bazilike*, te su probudili biskupa Pietra Grassija. Biskup je, čuvši žamor, škripu drvenih podova i kucanje — ne nužno tim redosljedom — u noćnom ogrtaču izašao iz svoje sobe na prvom katu palače i spustio se u prijemni salon. A ondje je, pod uvijek varljivim svjetlom uljnih lampi, imao što vidjeti. Maria i Zanetto, poput porečkih Romea i Julije, stajali su pred njim držeći se za ruke! Biskupu je bilo neugodno zbog toga što se pred mladim parom pojavio u noćnoj haljini, a postalo mu je još neugodnije kad je shvatio da Maria i Zanetto nisu sami. Tu su, naime, bila i dvojica ribara, koje je par sreću putem i odabrao ih za svjedoke. Uglavnom, biskup je, shvativši da je ljubav posrijedi, a možda i zato da ga okupljeni ne gledaju predugo u noćnoj haljini,

Oni se vole?

Vrlo.

Noćno vjenčanje

odlučio vjenčati dvoje zaljubljenih, bez obzira na prilično neprikladno doba dana, odnosno noći. Maria i Zanetto tako su si obećali vječnu ljubav, a ja... — tu Zvane naglo zastane.

— A ti? — pomogne mu dječak.

— A ja kao da sam se ugledao u ogledalu koje mi je posve jasno reklo kako sam život potratio u pohlepi i samoći, umjesto da ga provedem u dijeljenju i ljubavi. Nakon tih riječi i Zvane Nedostojni i Marko na nekoliko trenutaka potonu u tišinu. Bila im je zajednička, bez obzira na 300 godina koje su ih dijelile.

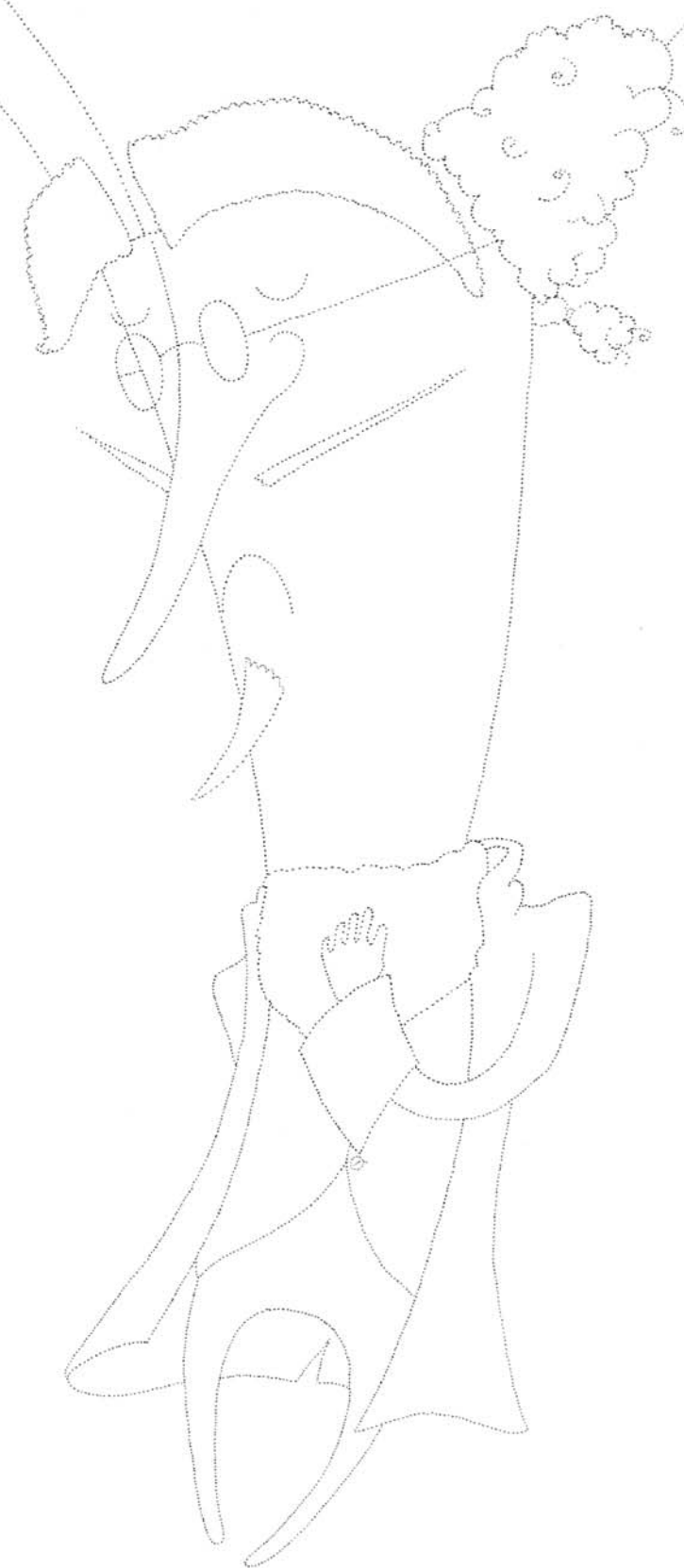

Imati znači nemati,
AKO TO ŠTO IMAŠ
ne želiš ni s kim podijeliti

Zivio sam dugo, ali bio je to život kakav se ne bi mogao nazvati sretnim. Unatoč velikom bogatstvu, posljednje sam trenutke proveo sam, u jednoj od soba *Palače Sinčić*, koja gleda na krunu cisterne u dvorištu. Tada, u tim trenucima, nisam razmišljao o zemlji koju sam posjedovao, nisu mi na pamet padale ni kuće, ni novac... Razmišljao sam o pokojnoj ženi, djeci i unucima. I o vremenu koje nisam proveo s njima, a mogao sam. Mogao, da. I trebao – tu čovjek iz prošlosti pogleda dječaka, a zatim ušuti. Bilo je jasno: završio je svoju priču.

- Tužna priča – posve tiho zaključio Marko, i teško je ne složiti se s njim.
- Možda. Ali te može naučiti da imati znači nemati, ako to što imaš ne želiš ni s kim podijeliti. Svejedno što. Novac, kuće, zemlju... Ili igračke.
- Igračke? – naizgled se zbuni Marko, mada se, zapravo, uopće nije zbunio, već mu je samo bilo teško priznati da je, u tom trenutku, i on sam sebe ugledao u ogledalu, posve sličnom onome o kojem je Zvane govorio.
- Prebistar si ti dječak da me ne bi shvatio – nasmije se Zvane. – I hvala ti što si me saslušao. Ponekad je ljekovito podijeliti s nekim svoju priču. Uh, oprosti... – tek sad shvati čovjek iz prošlosti – pa nisam ti se predstavio! Ja sam Zvane. Zvane Nedostojni.
- Drago mi je. Ja sam Marko. Marko Kosinosić – predstavi se dječak. – ‘Nedostojni’? Nedostojan čega?
- Ove palače – odgovori Zvane.

Marko pogledom prijede po pročelju jedne od najljepših porečkih zgrada, zamišljajući kako je izgledala tada, prije 300 godina. Iz prošlosti ga u sadašnjost vrati glasan šum, kao da je neka noćna ptica zalepršala krilima. Okrene se i ostane bez daha, shvativši da na mjestu na kojem je do maločas stajao Zvane Nedostojni, sada nema – nikoga. Zapuh svježeg vjetra s mora oplahnuo je *Palaču Sinčić*; dječaku se učini da je temperatura pala za nekoliko stupnjeva, jer neka mu je neobična hladnoća spuznula niz leđa. Podigne glavu prema noćnom nebu: zvijezde su mu namigivale iz tame. U usporedbi s njihovim toplim sjajem, siva vreća s igračkama Marku se doimala poput nekog stranog i dalekog, negostoljubivog predmeta.

Odgovori

M arko više nikad nije vidio Zvaneta Nedostojnog, mada je od te večeri s posebnom pažnjom slušao sve priče koje su govorile o porečkoj prošlosti, nadajući se da bi u nekoj od njih ponovno mogao sreći tužnog gospodara *Palače Sinčić*.

Kad je, pak, o pohlepi riječ, dječak se promijenio. Prvi je put s prijateljima podijelio svoje igračke pod dojmom priče koju mu je ispričao čovjek iz prošlosti, drugi je put to učinio želeći ponovno sudjelovati u zajedničkoj igri, a već treći put mu nije ni palo na pamet da se igra sam. To, naravno, ne znači da se Marko više nije osamljivao, već samo da nije drhtao nad svojim stvarima, bojeći se da mu ih netko ne uzme.

Dječak je, od tog 29. ožujka 2009., polako upoznao užitek dijeljenja,

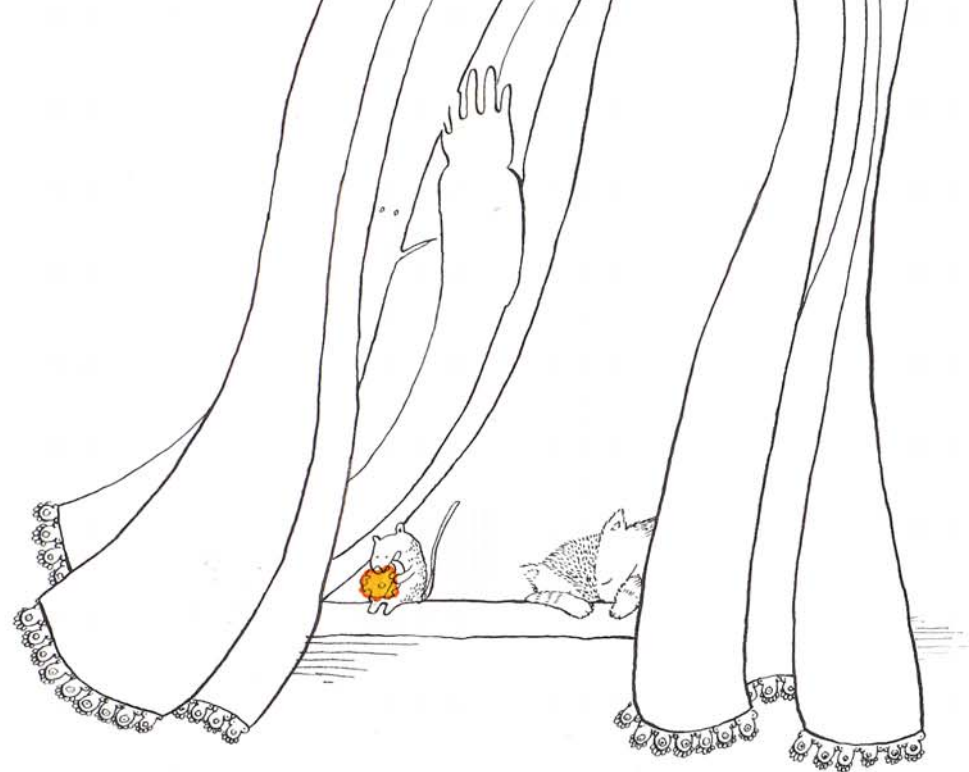
zbog kojeg će mu život u gradu Poreču, na nadmorskoj visini od 29 metara, biti još ljepši.

A kako su se dvije osobe iz dva povijesna razdoblja mogle sastati u isto vrijeme u istom gradu, e, to će si pitanje dječak postavljati još dugo, i kad prestane biti dječak i postane mladić, a i poslije, kao zreo čovjek. Na pamet će mu padati razni odgovori: neki od njih činit će se smisleni, a drugi će se doimati prilično besmisleno; jedni će se pozivati na složene matematičke operacije i još složenije fizikalne formule, dok će se drugi nametati kao rezultat dugotrajnog filozofskog promišljanja; jedni će proizlaziti iz svijeta kakvog vidimo, a drugi će biti plod mašte, kojoj se ponekad tako lijepo prepustiti.

NO, MARKO ĆE MOŽDA NAJBЛИŽE ODGOVORU DOĆI JEDNE SUNČANE RANORUJANSKE SRIJEDE, TOČNO NA SVOJ – 29. ROĐENDAN.

Sjena

I vjerojatno je pogrešno uopće spominjati sunčanost te ranorujanske srijede, jer ono što će se dogoditi, dogodit će se noću, točnije navečer.

A dogodit će se ovo: Marko će s prijateljima slaviti svoj 29. rođendan i društvo će, prolazeći porečkim ulicama, zastati pored *Palace Sinčić*. Dok će kroz toplu rujansku večer odzvanjati razdragran smijeh mladih ljudi, Marko će se zagledati u prozore *Palace*. Pritom će shvatiti da je proteklih godina to izbjegavao činiti, kao i da si ne zna objasniti zašto je bilo tako. Zbog straha? Ili nečeg drugog?

Kako god, kad će konačno pogledati prema prozoru jedne od najljepših porečkih zgrada, Marku će se učiniti da na jednom od njih vidi sjenu. I to – u taj osjećaj nije posumnjao niti na trenutak – sjenu Zvaneta Nedostojnog. Takva pojava možda bi se i mogla pripisati igri svjetla i tame, kad sjena ne bi podigla ruku na pozdrav. Zadovoljan pozdrav, učinit će se Marku. Kojim kao da mu želi reći:

shvatio si me.

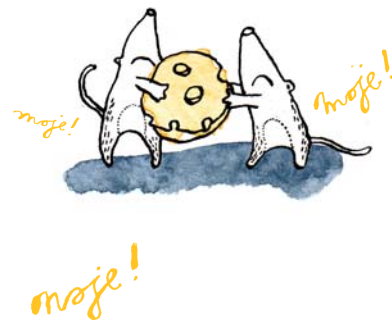
Dječāče, mladiću, **čovječe...**

Lapu nađ!

Kraj.

NAKLADNIK: Zavičajni muzej Poreštine - Museo del territorio parentino
ZA NAKLADNIKA: Elena Uljančić-Vekić

UREDNIKA: Elena Uljančić-Vekić

TEKST: Dubravko Mihanović
ILUSTRACIJE: Srđana Modrinić
LEKTURA: Živa Škrkulja

TISAK: Vemako Tisak
NAKLADA: 1000 komada

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Sveučilišna knjižnica u Puli

UDK 821.163.42-93-36
0875

MIHANOVIĆ, Dubravko
Kratka pripovijest o Zvanetu
Nedostojnom, gospodaru Palače Sinčić :
(jedna priča iz dva vremena) / Dubravko
Mihanović ; ilustrirala Srđana Modrinić. -
Poreč : Zavičajni muzej Poreštine, 2009.

Slikovnica.
ISBN 978-953-55355-3-9
I. Modrinić, Srđana